

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2007/92
Karar Sayısı : 2008/85
Karar Günü : 20.3.2008
R.G. Tarih-Sayı :03.06.2008-26895

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 1. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 10.6.2004 günlü, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 11. maddesi ile 19. maddesinin (a) ve (c) bentlerinin, Anayasa'nın 10., 13. ve 48. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Geçici özel güvenlik izni olmayan özel güvenlik şirketinin, çalışma izni bulunmayan özel güvenlik görevlisini çalıştırması suçundan açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

İptali istenen 5188 sayılı Yasa'nın itiraz konusu 11. maddesi ile 19. maddesinin (a) ve (c) bentleri şöyledir:

1- "Madde 11- Özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilecekler ile özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi verecek kurumlarda yönetici olarak çalışacaklar hakkında valilikçe güvenlik soruşturması yapılır. Soruşturma sonucu olumlu olanlara, bu Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik temel eğitimini başarıyla bitirmiş olmak şartıyla, valilikçe beş yıl süreli çalışma izni verilir. Ateşli silah taşımayacak özel güvenlik görevlileri hakkında sadece arşiv araştırması yapılır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması bir ay içinde tamamlanır.

Göreve başlayan özel güvenlik görevlileri işveren tarafından onbeş gün içinde valiliğe bildirilir.

Çalışma izninin yenilenebilmesi için, güvenlik soruşturmasının olumlu olması ve Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik yenileme eğitiminin başarıyla tamamlanmış olması zorunludur.

Özel güvenlik görevlilerinde aranan şartlardan herhangi birisinin kaybedilmesi halinde çalışma izni iptal edilir.

Genel kolluk kuvvetinden ve Milli İstihbarat Teşkilatından emekli olanlar ile en az beş yıl fiilen bu görevlerde çalıştıktan sonra kendi istekleriyle görevlerinden ayrılmış olanlarda,

görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle özel güvenlik temel eğitim şartı aranmaz."

2- "Madde 19 - Bu Kanunda öngörülen adli suçlar ve cezalar şunlardır:

a) Bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik iznini almadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişilere veya kuruluşların yöneticilerine altı aya kadar hapis ve altı milyar lira ağır para cezası verilir.

...

c) Bu Kanunun 11 inci maddesine göre çalışma izni verilmeyen kişileri özel güvenlik görevlisi olarak istihdam eden kişi, kurum, kuruluş veya şirketlere, çalıştırdıkları her kişi için üçmilyar lira ağır para cezası verilir. Bu kişiler silahlı olarak çalıştırılmış ise altı aya kadar hapis ve çalıştırılan her kişi için altımilyar lira ağır para cezası verilir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuruda Anayasa'nın 10., 13. ve 48. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 2.10.2007 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A-Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları bir yasa veya yasa hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde ve davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

10.6.2004 günlü, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 19. maddesinin (a) bendinin iptali istenilmiş ise de, bu hüküm aynı Yasa'nın 3. maddesinde

belirtilen özel güvenlik izni almaksızın özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişi veya kuruluşların yöneticileri hakkında uygulanacağından; itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'ye, talep üzerine güvenlik hizmetinin istihdam edilecek personel eliyle görülmesine yönelik özel güvenlik izninin alınmamasından dolayı açılmış bir dava olmaması nedeniyle uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Bu nedenle, 19. maddenin (a) bendine ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine 20.3.2008 gününde oybirliği ile karar verilmiştir.

B- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular, mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlıdır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemede açılmış olan dava, çalışma izni bulunmayan özel güvenlik görevlisinin istihdamına ilişkin olduğundan, 5188 sayılı Yasa'nın 11. maddesi ile 19. maddenin (c) bendine ilişkin esas incelemenin "özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilenler" yönünden yapılmasına, 20.3.2008 gününde oybirliği ile karar verilmiştir.

C- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, 5188 sayılı Yasa ile özel güvenlik şirketlerine özel güvenlik izni, özel güvenlik görevlilerine de çalışma izni almak zorunluluğunun getirildiği, aksine davranışın yaptırımı bağlandığı, 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşlarının Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun'a göre kurulmuş özel güvenlik teşkilatlarına 5188 sayılı Yasa'nın geçici 1. maddesi ile güvenlik izni ve özel güvenlik görevlilerine de beş yıllık çalışma izni verilmesi nedeniyle itiraz konusu kuralların Anayasa'nın 10., 13. ve 48. maddelerine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

5188 sayılı Yasa'nın itiraz konusu 11. maddesinde özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilecekler hakkında valilikçe güvenlik soruşturması yapılacağı, soruşturma sonucu olumlu olanlara bu Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen özel güvenlik eğitimini başarıyla bitirmek şartıyla beş yıl süreyle çalışma izni verileceği; 19. maddesi (c) bendinde ise bu Yasa'nın 11. maddesine göre çalışma izni verilmeyen kişileri özel güvenlik görevlisi olarak istihdam eden kişi, kurum, kuruluş veya şirketlere, çalıştırdıkları her kişi için üçmilyar lira ağır para cezası verileceği, bu kişiler silahlı olarak çalıştırılmış ise altı aya kadar hapis ve çalıştırılan her kişi için altımilyar lira ağır para cezası verileceği öngörülmüştür.

5188 sayılı Yasa yürürlüğe girdikten sonra özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edileceklerin çalışma izni almaları belli bir aşamayı gerektireceğinden yasakoyucu geçiş süreci öngörmüştür. 5188 sayılı Yasa'nın yürürlükle ilgili 28. maddesinde, 11. maddeye göre çalışma izni verilmeyen kişilerin özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilmelerini de içeren adli ve idari suçlar ve cezalara ilişkin 19. ve 20. maddelerinin 1.1.2006 tarihinde, diğer maddelerinin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. 5188 sayılı Yasa'nın 19. ve 20. maddeleri dışında diğer maddeleri 5.5.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yasa yürürlüğe girdikten sonra özel güvenlik görevlisi olacakların özel güvenlik temel eğitimini bitirmeleri ve güvenlik soruşturmasının yapılarak çalışma izni almaları için yaklaşık altı aylık sürede herhangi bir yaptırım uygulanmayarak onların lehine bir düzenleme yapılmıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen yasa önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür.

Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

2495 sayılı Yasa'ya göre oluşturulan güvenlik teşkilatları kamu ya da özel kuruluşların bünyelerinde yapılanan birimlerdir. Özel güvenlik teşkilatlarının önceden beri faaliyette bulunmaları ve teşkilat personeli olarak bu Yasa'ya göre eğitilmiş ve belli bir statü almış özel güvenlik görevlileri için kazanılmış haklarının korunması düşüncesi ile 5188 sayılı Yasa'nın geçici 1. maddesinde özel güvenlik teşkilatlarına özel güvenlik izni, özel güvenlik görevlilerine de beş yıllık çalışma izni verilmiştir. Buna göre geçici 1. madde kapsamındakilerle, 5188 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden sonra 11. maddedeki koşulları yerine getirip ilk kez çalışma izni alarak özel güvenlik görevlisi olacaklar aynı hukuksal durumda bulunmadıklarından aralarında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kurallar Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralların, Anayasa'nın 13. ve 48. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

10.6.2004 günlü, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 11. maddesi ile 19. maddesinin (c) bendinin "özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilenler" yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 20.3.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Haşim KILIÇ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Sacit ADALI

Üye

Üye

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2007/92
Karar Sayısı : 2008/85

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ